

Stížnosti ovšem poukazují ještě k tomu, že služby, jež ony zaměstnankyně konají, jsou ryze manuální, povahy zcela podřadné, a že proto zaměstnankyně ty nelze pokládati za obchodní pomocnice podle § 73 lit. a) živn. řádu, nýbrž jest je pokládati za osoby pracovní, jichž se užívá v živnosti k podřízeným službám pomocným, kategorie to, kterou § 73 živn. řádu sub. lit. d) uznává za zvláštní druh pomocných pracovníků živn., odlišný od živn. pomocníků, do nichž jest zahrnuta kategorie obchodních pomocníků. Ani tu nebylo možno stížnostem přisvědčiti.

Stížnosti samy vymezují pojem živn. pomocníků podle § 73 lit. a) živn. řádu, do jejichž okruhu spadají podle právě cit. ustanovení též obchodní pomocníci (v onom širokém významu, jak byl nahoře vysvětlen), v ten smysl, že jest jimi rozuměti ony pomocné pracovníky, jimž náleží z povolání vykonávati takové činnosti, které tvoří podstatný obsah konkrétní živnosti. Výklad ten, shodný se stanoviskem dosavadní judikatury, uznává za správný i nss. Klade-li pak živn. řád v § 73 proti této kategorii pomocných pracovníků další kategorii sub lit. d), kterou vymezuje jako osoby pracovní, jichž se při živnosti užívá k podřízeným službám pomocným, lze za tyto podřízené služby pomocné uznávati jen ony služby, které netvoří podstatný obsah živnosti.

Nemůže býti pochybnosti o tom, že podstatným, ne-li výlučným obsahem živnosti obchodní, jakou provozuje stěžující si firma, jest živn. odbytu zboží. Nemohou proto osoby, zaměstnané bezprostředně při tomto živn. odbytu zboží, vykonávající činnost, která tvoří podstatný obsah této živnosti, býti uznány za osoby, jichž se v živnosti takové užívá k podřízeným službám pomocným.

Stížnosti nepopírají, že osoby, o které jde, jsou zaměstnány přímo živn. odbytem zboží. Ale pak je nelze kvalifikovati jako osoby oné kategorie, kterou má na mysli ustanovení § 73 lit. d) živn. řádu, nýbrž za pomocnice, a to obchodní, ve smyslu lit. a) téhož ustanovení, i když jde při tom o činnost jednoduchou, manuální, nevyžadující obchodní zdatnosti.

Č. 11.852.

Pracovní právo: * Za »zaměstnání« ve smyslu zák. č. 39/1928 Sb. o ochraně domácího trhu práce nelze pokládati jen »zaměstnání«, podléhající ustanovením živn. řádu, zák. o obchodních pomocnících nebo čeledního řádu.

(Nález ze dne 15. dubna 1935 č. 8491/34.)

Věc: Dr. Emil D. v K. proti zemskému úřadu v Brně o přestupek zákona na ochranu domácího trhu práce.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro vadnost řízení.

D ů v o d y: Nálezem policejního komisařství v Krnově ze 7. února 1931 byl st-l uznán vinným přestupkem § 3 zák. ze 13. března 1928 č. 39 Sb., jehož se dopustil tím, že jako předseda německého osvětového sboru v K. při přednáškách pořádaných za vstupné v K. 12. a 25. listopadu 1930 zaměstnával jako přednášející říšskoněmecké příslušníky L. V. a Karla S. bez povolení zem. úřadu v Brně, a byl odsouzen k pokutě 50 Kč.

Nař. rozhodnutím nevyhověl žal. úřad odvolání podanému proti uvedenému trestnímu nálezu, vysloviv, že skutková podstata přestupku kladeného st-li za vinu jest prokázána jeho doznáním. V důvodech se uvádí: »Námítka, že přednášející vůbec nespádají do okruhu osob vyjmenovaných v 1. odst. § 3 zák. č. 30/1928 Sb., je nesprávná. Paragraf 3 tohoto zák. vypočítává zaměstnání, k nimž, má-li býti v nich zaměstnán cizinec, je zapotřebí úředního povolení. Nelze se domnívati, že by výpočet tento zněl taxativně a že jiná než uvedená zaměstnání by ochrany tohoto zák. nepožívala. Zem. úřad vychází z toho názoru, že bylo úmyslem zákonodárcovým postihnouti všechna zaměstnání, jež v době nepříznivých poměrů na domácím trhu práce ubírají možnost obživy čl. příslušníkům. Mimo to má žal. úřad za to, že zmíněné ustanovení, mluvící-li o zaměstnancích ve vyšších soukromých službách, nemíní tím jen osoby, na něž se vztahuje zákon o obchodních pomocnících, nýbrž naopak osoby, jež naproti dříve uvedeným (dělníci, zřízení, pomocníci v domácnosti) se zaměstnávají pracemi duševními. Také další námítka vznesená v řízení u I. stolice, že totiž při přednáškách nejde o zaměstnání po rozumu odst. 2 cit. § 3 zák. o ochraně domácího trhu práce, je nerozhodná, protože osoby konající přednášky mohou býti docela dobře osobami, jež se tímto převážně zabývají, a jsou tudíž osobami, na něž se vztahuje odst. 2 cit. paragrafu.«

O stížnosti podané do tohoto rozhodnutí uvažil nss toto:

Nař. rozhodnutí je zbudováno na právním názoru, že zák. ze 13. března 1928 č. 39 Sb. se vztahuje také na cizince, kteří se v tuzemsku zabývají pořádáním přednášek, jež převážně vyčerpávají jejich činnost výdělečnou. Stížnost stojí naproti tomu na stanovisku, že zaměstnávání cizinců podléhá jen tehdy zvláštnímu povolení podle předpisů cit. zák., jde-li o zaměstnání, jež podléhají ustanovením živn. řádu, zák. o obchodních pomocnících nebo čeledního řádu. Nss s tímto stanoviskem stížnosti nesouhlasí.

Na otázku, co sluší pokládati za zaměstnání ve smyslu zák. č. 39/1928 Sb., jest odpověděno v 2. odst. § 3 tohoto zák. v ten rozum, že »zaměstnáním ve smyslu tohoto zák. se rozumějí výkony, které převážně vyčerpávají výdělečnou činnost zaměstnancovu, počítajíc v to i bezplatnou činnost přípravnou«. Podle toho je pro posouzení otázky, zda jde o zaměstnání ve smyslu uvedeného zák., rozhodným jedině, zda zaměstnanec má pro třetí osobu (svého zaměstnavatele) konati práce nebo služby, které převážně vyčerpávají jeho výdělečnou činnost, počítajíc v to i bezplatnou činnost přípravnou. Jest ovšem pravda, že v 1. odst. § 3 cit. zák. se praví, že »kdo chce zaměstnati cizince, na nějž

se nevztahuje § 2, jako dělníka, zřízence, pomocníka v domácnosti, zaměstnance ve vyšších soukromých službách, nebo jako učně, volontéra či praktikanta, je povinen opáříti si k tomu svolení příslušného úřadu«. Z tohoto ustanovení nelze však usuzovati, že za zaměstnání ve smyslu zák., o jehož výklad jde, sluší pokládati jen zaměstnání, jež podléhají ustanovením živn. řádu, zák. o obchodních pomocnících anebo čeledního řádu, neboť v odst. 2 § 3 uved. zák., v němž pojem zaměstnání ve smyslu tohoto zák. jest definován, takové omezení obsaženo není, ze srovnání pak 1. odst. s 2. odst. zmíněného ustanovení zákonného plyne, že za »dělníka, zřízence, pomocníka v domácnosti, zaměstnance ve vyšších soukromých službách, učně, volontéra, praktikanta« sluší s hlediska předpisů uvedeného zák. o ochraně domácího trhu práce pokládati všechny osoby, které vykonávají služby nebo práce, jež převážně vyčerpávají výdělečnou činnost zaměstnancovu, počítajíc v to i bezplatnou činnost přípravnou. Podle toho je bez právního významu, zda jde o osoby, na které se vztahují předpisy živn. řádu, zák. o obchodních pomocnících anebo čeledního řádu. Opačný názor stížnosti nemá opory ve znění zák. Stížnost ovšem poukazuje na zprávu výboru sociálně politického posl. sněmovny o vládním návrhu zák. o ochraně domácího trhu práce (tisk č. 1227 posl. sněm. N. S. R. Č. 1928), v níž se praví, že zák. o ochraně domácího trhu práce se týká jen zájmů vrstev dělnických a zaměstnavatelských (»tam, kde běží jak o dělníky, tak o zaměstnavatele — neboť jen zájmů těchto vrstev se zákon týká«). K tomu sluší uvést, že sociálně politický výbor posl. sněmovny — jak jest zřejmo z uvedené jeho zprávy — přijal se změnou v § 13 vládní návrh zák. o ochraně domácího trhu práce tak, jak sněmovně byl předložen, a přijal tedy i ustanovení 1. odst. § 3, v němž je řeč nejen o dělnících, ale i zřízencích, pomocnících v domácnosti, zaměstnancích ve vyšších soukromých službách, učednících, volontérech a praktikantech. Nelze proto zmíněnou větu obsaženou ve zprávě sociálně politického výboru posl. sněmovny vykládati tak úzce, jak to činí stížnost. Naopak i tato věta svědčí o správnosti výše uvedeného výkladu.

Zbývá otázka, zda pořádání přednášek v tuzemsku vyčerpávalo výdělečnou činnost cizích státních příslušníků, jež st-1 při přednáškách dne 12. a 25. listopadu 1930 zaměstnával. V tom směru uvedl žal. úřad v nař. rozhodnutí, že »osoby konající přednášky mohou býti docela dobře osobami, jež se těmito převážně zabývají«. Stížnost naproti tomu namítá, že ve správním řízení nebylo ani tvrzeno ani dokázáno, že konání přednášek převážně vyčerpává výdělečnou činnost dvou osob, o něž jde, a že pro toto zjištění žal. úřad žádného podkladu neuvádí. V tomto směru je stížnost odůvodněná. Nař. rozhodnutí, i když se vyloží se zřetelem na konkrétní případ v ten rozum, že žal. úřad osoby, jež st-1 při přednáškách zaměstnával, pokládá za osoby, jež se pořádáním přednášek převážně zabývají, jest neúplné, neboť v něm není uvedeno, na základě kterých skutečností k tomuto závěru žal. úřad dospěl.

Pro tuto vadu musilo býti nař. rozhodnutí zrušeno.